

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Miroslav Menšík

Třetí vědecký sjezd Matematické společnosti Německé demokratické republiky

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 2, 121--122

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138177>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

již odešel. Škoda jen, že mnoho myšlenek ještě nestačil sformulovat, škoda jen, že řada z nich zůstala torzem. Jeho myšlenky však budou žít v řadě dalších prací, které podnítily a kterým daly vzniknout. Žáci profesora Vašíčka — pokračovatelé v jeho díle — mají nelehký úkol. Avšak vzpomínka na velkého učitele a skromného člověka bude pro ně stálou pobídkou — nepolevit a nezastavit se před žádnou překážkou v cestě za vědeckou pravdou.

Jan Kučírek

III. WISSENSCHAFTLICHE JAHRESTAGUNG DER MATHEMATISCHEN GESELLSCHAFT DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

Třetí vědecký sjezd Matematické společnosti Německé demokratické republiky se konal od 7. do 11. února 1966 v Lipsku.

Uvedený sjezd byl po všech stránkách velmi pečlivě připraven. Tištěný program obsahoval na 95 stránkách denní pracovní rozvrh pléna i jednotlivých sekcí. Kromě toho v něm byly uvedeny krátké výtahy jednotlivých přednášek a referátů i jmenný seznam téměř 800 účastníků. Sjezdu byli přítomni matematici ze všech lidově demokratických států a také z Anglie, Belgie, Itálie, NSR, Rakouska, Švýcarska, Turecka a USA.

Původně plánovaná účast československých matematiků, uvedených ve jmenném seznamu sjezdu, se bohužel částečně zmenšila o ty, kteří se nemohli dostavit pro pasové obtíže, takže jejich přednášky a referáty seřazené do přesně časovaných programů musely být někdy i v poslední chvíli odříkány. Účastníci zahraničních konferencí i příslušné úřady by si konečně již měli uvědomit, že před mezinárodním fórem to nepůsobí dobrým dojmem.

Sjezd měl vysokou odbornou i vědeckou úroveň. Přednášky se konaly jednak ve společných zasedáních, kde bylo předneseno několik přehledných přednášek, z nichž některé byly i hodinové. Sjezd zasedal v těchto sekcích: logika (8), analýza I a II (35), geometrie (24), numerická statistika a početní technika (16), hospodářská matematika (8), kybernetika (20), počet pravděpodobnosti a matematická statistika (21), mechanika (16), vyučování a výchova (16), algebra a teorie čísel (25), matematická fyzika a nauka o proudění (13). Čísla v závorkách udávají počet příslušných přednášek nebo sdělení. Zahajovací přednášky i přednášky s předpokládanou účastí byly pořádány v sále fyziologického ústavu s asi 700 sedadly, kde vše (opakuji vše) bezvadně fungovalo, tj. od zatemňování, přes promítání až po kvalitu zvukové reprodukce.

Překladatelská služba nebyla plánována a až na malé výjimky se přednášelo německy.

Při slavnostním zahájení promluvili předseda společnosti, rektor university Karla Marxe, státní tajemník pro vysoké a odborné školství a starosta města Lipska. Slavnostní přednášku „Richard Dedekind, jeho život a dílo“ přednesl prof. dr. H. GRELL z Berlína.

Pak se účastníci rozdělili podle svých zájmů, aby vyslechli v sekcích příslušné přednášky. Z Československa přednášeli: BABUŠKA, DITTRICH, DUŠEK, KOLIBIAR, MENŠÍK a SETZER.

Na sjezdu bylo pozoruhodné, jak velkou část programu tvořily pedagogické otázky spojené s modernizací výuky matematiky, jimž věnovali pozornost matematici všech oborů. Tyto přednášky se konaly v největším sálu. Zde přednesli své referáty přední evropské matematici zabývající se modernizací výuky, např. prof. G. PAPPY z Bruselu, prof. K. HÄRTIG z Berlína atd.

Moji přednášku „Rozhledy matematicko-fyzikální, časopis pro studenty“ vyslechlo 280 účastníků, podobně byla navštívena i přednáška doc. SETZERA „Jak Rozhledy matematicko-fyzikální podporují soutěživost středoškolské mládeže“.

Pro téměř všechny posluchače bylo překvapením, že vůbec takový časopis máme a že již dokonce vychází v 44. ročníku. V diskusi po přednáškách se projevil velký zájem o náš časopis a získali jsme řadu předplatitelů. Ukazuje se, že naše zkušenosti mohou v zahraničí pomoci při zakládání podobných časopisů, jakým je např. „Junge Mathematiker“ v Lipsku.

Protože z předchozí korespondence a z různých zahraničních návštěv v Praze byl znám zájem o problematiku speciálních odborných časopisů z matematiky a fyziky pro středoškolskou mládež, podal jsem na sjezdu návrh, aby se pravidelně konaly schůzky redaktorů takto zaměřených časopisů, popř. aby bylo ustaveno jejich sdružení. Zpočátku by takové sdružení mohlo např. zahrnovat časopisy států, které se účastní mezinárodních matematických olympiád, později by bylo vhodné rozšířit je o další státy, třeba prostřednictvím UNESCO.

Také přednáška a promítání učebního filmu doc. F. Duška vzbudily velký zájem a proti promítaným zahraničním ukázkám byl jeho film o třídě výše. Zdá se, že v tomto oboru plně nevyužíváme ani svých možností, ani možností exportu.

A opět jako později na sjezdu v Moskvě se věnovala velká pozornost mezinárodním matematickým olympiádám a formě přípravy soutěžících. Bylo věci na škodu, že nebyl přítomen nikdo z vedení naší MO. Z referátů bylo patrné, že o naší práci na tomto poli se prakticky nic neví. Nebo je to snad důsledek našeho umístění v poslední době na této soutěži?

Organizace počínaje příjezdem i během sjezdu byla dokonalá, ubytování v interhotelu prvotřídní. Zdařilá byla též recepce pro zahraniční delegáty v Auerbachkelleru, kde se němečtí kolegové dokonale postarali o své hosty. Jinak jak se sluší na město J. S. Bacha, mnohým účastníkům konvenoval koncert známého Gewandhaus orchestru.

Miroslav Menšík

Z VÝROČNÍ ZPRÁVY NÁRODNÍ RADY UČITELŮ MATEMATIKY V USA

Národní rada učitelů matematiky v USA (*The National Council of Teachers of Mathematics* — zkratka NCTM) pořádá každoročně výroční shromáždění, na němž podává předseda zprávu „O stavu Rady“ po vzoru „zprávy o stavu Unie“, jak ji předkládá kongresu prezident Spojených států. Na 43. výročním shromáždění (NCTM byla založena v roce 1920), konaném 21. až 24. dubna 1965 v Detroitu za obrovské účasti přes 4500 členů, přednesl předseda B. E. Meserve výroční zprávu, z níž je patrný velký růst významu a aktivity NCTM v posledním desetiletí; počet členů se víc než zdvojnásobil a dosáhl 40 000.

Podle nově upravených stanov je úkolem NCTM „napomáhat šíření matematických vědomostí — zvláště na elementární a střední úrovni — pořádáním přednášek, besed a konferencí, organizováním výzkumů majících za úkol zkvalitnění matematického vyučování, vydáváním odborných časopisů a knih, a tím podněcovat a koordinovat práci různých místních sdružení učitelů matematiky a prosazovat zájmy matematiky u pedagogických institucí a orgánů“.

Činnost NCTM řídí volený ústřední výbor v čele s předsedou a několika místopředsedy. Odborná práce se rozvíjí v řadě celostátních odborných komisí a v oblastních pobočkách, jejichž počet dosáhl 130 a stále stoupá.

NCTM úzce spolupracuje s jinými celostátními institucemi, hlavně s Matematickou americkou společností (*The Mathematical Association of America* — MAA) a s Národní pedagogickou společností (*The National Education Association* — NEA), v jejíž budově ve Washingtonu je ústřední kancelář NCTM se 25 placenými zaměstnanci; jejich počet se každoročně zvětšuje se stoupající aktivitou NCTM. Rozsáhlé činnosti odpovídá i objem rozpočtu, který za rok 1964/5 (účetní rok je od 1. června do 31. května) vykazuje na příjmech 722 000 dolarů a na vydání 721 000 dolarů. Největší příjmové položky jsou členské příspěvky 230 000 dolarů, předplatné institucí na časopisy 170 000 dolarů, inzerce v časopisech 65 000 dolarů, prodej publikací 140 000 dolarů. Z výdajů největší jsou mzdy zaměstnanců 180 000 dolarů, režie 80 000 dolarů, vydávání časopisů 160 000 dolarů, vydávání ostatních publikací 70 000 dolarů, práce komisí 60 000 dolarů, příspěvky funkcionářům 80 000 dolarů. Čtenáře možná překvapuje poslední položka, ale pro americké poměry je běžná, protože zaměstnavatel neuvolňuje funkcionáře k výkonu funkce,